

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра політичних інститутів та процесів

**ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЯХ**

для студентів 3 курсу

ОПП Політологія

Шифр і назва галузі знань – **05 Соціальні та поведінкові науки**

Шифр і назва спеціальності – **052 Політологія**

ОПП Політологія

Форма навчання – денна

Івано-Франківськ - 2024

Розробник: кандидат політичних наук, завідувач кафедри політичних інститутів та процесів факультету історії, політології і міжнародних відносин
Кобець Юлія Василівна

Програма затверджена на засіданні кафедри політичних інститутів та процесів

Завідувач кафедри _____ Юлія КОБЕЦЬ

Схвалено Науково-методичною радою
Факультету історії, політології і міжнародних відносин

Протокол від _____ 2024 р. №

Декан _____ Ігор ГУРАК

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Мета і завдання практики

3. Зміст практики
 - 3.1. Заняття під час практики
 - 3.2. Література
 - 3.3. Методичні рекомендації

4. Форми та методи контролю
5. Вимоги до звіту
6. Підведення підсумків практики
7. Додатки

1. Вступ

Виробнича практика в політичних партіях має на меті закріплення теоретичних знань і практичних умінь, здобутих студентами під час опанування та застосування набутих теоретичних знань, розвиток навичок розв'язання соціально-професійних завдань, участь у науково-дослідній роботі, що стосується аналізу та прогнозування політичних процесів і відносин, а також ознайомлення з сучасними методами організації діяльності політичних структур. Програма передбачає мету, завдання і зміст практики студентів III курсу, визначає рекомендації про види, форми та методи контролю знань, умінь та навичок, які повинні отримати здобувачі під час проходження практики. Відповідно до сучасних вимог у ній планується та регламентується вся діяльність студентів і викладачів у цей період навчального процесу.

Форма, тривалість і порядок проходження практики регулюються відповідним розділом навчального плану. Проходження практики в установах різного типу здійснюється на основі договорів, які гарантують студентам належні умови для повноцінного виконання програми практики, з урахуванням специфіки внутрішнього режиму установи.

Програму практики складають керівники з обох сторін – від університету та від установи, де проходить практика, з урахуванням профілю підготовки здобувача. Затвердження програми відбувається на засіданні кафедри. Вона може мати як вузьку тематичну спрямованість, так і охоплювати комплекс навчальних цілей.

Важливим елементом підготовки до практики є виконання студентами наукових робіт, написання індивідуальних завдань, участь у наукових гуртках. Зібрані під час практики матеріали можуть бути використані для підготовки тез до конференцій, наукових статей, курсових і дипломних робіт.

Практика посилює зв'язок між теоретичними знаннями та професійною діяльністю, сприяючи формуванню практичних компетентностей. Для успішного проходження практики необхідне попереднє засвоєння відповідних навчальних курсів. У процесі такої практики студент застосовує знання, отримані на курсах «Вступ до спеціальності», «Вибори і виборчі системи», «Теорія політичних партій та партійних систем», у реальному політичному середовищі.

Здобуття практичних навичок політолога відбувається під час практики, яка проводиться в шостому семестрі третього курсу з відривом від навчального процесу та триває два тижні (3 кредити ECTS). Місцями проведення практики обираються осередки політичних партій – обласні, районні чи міські. Ознайомлення з роботою політичних партій та їх управлінських структур дозволяє студентам краще зрозуміти роль цих інституцій у суспільстві, а також своє майбутнє місце в професійній сфері.

Виробнича практика в політичних партіях є обов'язковим етапом професійної підготовки й сприяє формуванню системи професійних навичок, особистих якостей і ціннісних орієнтирів фахівця.

Під час роботи в політичних партіях студенти навчаються здобувати, перевіряти та систематизувати суспільно-політичну інформацію, адаптуючись до практичних вимог діяльності з політично активними громадянами.

Методичне забезпечення практики здійснює кафедра політичних інститутів та процесів. Для ефективної реалізації програми передбачено подвійне керівництво – з боку ЗВО та установи, що приймає студентів на практику.

Програма практики є нормативним документом Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, розробленим кафедрою відповідно до освітньої програми Політологія, навчального плану підготовки бакалавра та Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.50_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyky-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka-.pdf. Документ визначає організаційні, матеріальні та методичні умови практики, права й обов'язки учасників, а також методику оцінювання результатів.

Щодо підготовки студентів для проходження практики кафедра організовує і проводить настановчу нараду, на якій знайомить здобувачів з метою і завданнями практики, обсягом обов'язкових робіт для виконання, порядком ведення звітної документації, вимогами до студентів – практикантів. На настановну нараду можуть бути запрошені працівники політичних

партій, яких відбуватиметься практика. Надалі керівник практики проводить систематичні консультації зі студентами - практикантами та контролює хід виконання запланованих робіт. Навчальна практика є органічною складовою підготовки студентів спеціальності 052 Політологія. Згідно навчального плану вона проводиться за планом:

Назва практики	Напрямок спеціальності	Курс	Семест	К-сть тижнів	Кількість годин		Форма контролю
					всього	ЄКТС	
Виробнича практика в політичних партіях	052 Політологія	третій	шостий	два тижні	90	3	залік

Виробнича практика в політичних партіях складається з трьох етапів:

I етап – підготовчий. На цьому етапі проводиться настановча нарада, на якій здобувачів знайомлять з документацією практики (метою і завданнями практики, обсягом обов'язкових робіт для виконання, порядком ведення звітної документації, вимогами до студентів – практикантів); надають студентам-практикантам необхідні документи (направлення, програма та ін.); складають індивідуальний план роботи; планують роботу на кожен тиждень.

II етап – керівник-методист практики проводить систематичні консультації зі студентами - практикантами та контролює хід виконання запланованих робіт; відвідування методистом місця проходження практики здобувачів з метою здійснення контролю за виконанням ними завдань практики; робота студентів у осередках; виконання всіх вимог практики.

III етап – підсумковий - оформлення студентом-практикантом звітної документації і здача її керівнику від навчального закладу; оцінювання практики методистом; захист звіту з практики на підсумковій конференції; підведення підсумків практики із зауваженнями та пропозиціями.

Керівництво практикою

Виробнича практика в політичних партіях здобувачів вищої освіти здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічних працівників Університету та практичних працівників від бази практики.

Навчально-методичне керівництво практики здобувачів вищої освіти забезпечує керівник практики від Університету.

Загальний контроль за організацією та проведенням виробничої практики на факультеті історії, політології і міжнародних відносин здійснює заступник декана з навчальної роботи.

Безпосереднє керівництво виробничою практикою здобувачів вищої освіти здійснюють факультетський керівник (методист-організатор) практики та керівник від бази практики, які організують практику згідно з її програмою; забезпечують ефективність її проходження; організують проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки відповідними фахівцями; надають здобувачам можливість користуватися необхідною документацією бази практики для виконання її програми; забезпечують і контролюють дотримання здобувачами правил внутрішнього розпорядку; створюють необхідні умови для засвоєння здобувачами сучасних методів організації праці.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка програми практики студентів, підготовка якої здійснюється за різними напрямками та спеціальностями (спеціалізаціями);
- визначення баз практики;
- призначення керівників практики;
- укладання угоди на проведення практики між ЗВО та підприємством, організацією, установою;
- направлення студентів на бази практики;
- повідомлення про прибуття студента на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Наказом керівника ЗВО про проведення практики студентів визначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад студентських груп;
- відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (проректор з науково-педагогічної роботи, декан факультету, заступник декана факультету, завідувач кафедри).

Керівник-методист виробничої практики в політичних партіях:

- готує проект наказу про скерування на практику;
- організовує для здобувачів вищої освіти проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки;
- надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (скерування на практику, програму практики, щоденник, тощо);
- готує проект звіту про проходження навчально-ознайомлювальної практики здобувачами вищої освіти
- доводить до відома здобувачів програму практики та ознайомлює із порядком її проходження; інформує про мету, зміст, завдання та порядок її проходження; доводить до відома здобувачів вищої освіти порядок та строки оформлення звітних матеріалів практики;
- здійснює контроль за дотриманням здобувачами вимог цієї програми та правил внутрішнього трудового розпорядку;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує належний рівень її проходження згідно з програмою;
- ознайомлює здобувачів кафедри з їх правами і обов'язками під час проходження практики;
- отримує від здобувачів вищої освіти інформацію про хід виконання запланованих заходів;
- розробляє/погоджує тематику індивідуального завдання чи визначає її на основі орієнтовних типових завдань, вміщених у цій програмі;
- надає методичну допомогу здобувачам у складанні, на основі даної програми та з урахуванням умов і особливостей бази практики, календарного графіку її проходження та інших матеріалів практики;
- за підсумками проходження практики здійснює оцінку роботи здобувача вищої освіти (відобразивши у висновку і оцінці роботи здобувача вищої освіти на практиці) та якість звітної документації (заповнивши заліковий документ);
- передає звітну документацію за результатами проходження практики на кафедру.

Керівник/Фахівець від бази практики:

- ознайомлює здобувачів вищої освіти з організацією роботи на конкретному робочому місці;
- здійснює контроль за роботою здобувачів вищої освіти;
- здійснює оцінку якості роботи здобувачів вищої освіти шляхом складання на них відгуку з визначенням рівня виконання програми практики, якості первинного засвоєння професійних знань та умінь, ставлення здобувачів вищої освіти до виробничої та громадської роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей;
- надає допомогу здобувачам вищої освіти у виконанні індивідуальних завдань;
- надає допомогу здобувачам вищої освіти в одержанні необхідних матеріалів для виконання програми практики;
- повідомляє керівника практики від Університету про допущення здобувачем вищої освіти систематичних порушень трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, правил безпеки, невиконання доручень тощо;
- не допускає використання здобувачів для виконання доручень, які суперечать меті виробничої практики.

Здобувач вищої освіти:

- до початку практики знайомиться з її програмою;

- повинен своєчасно прибути на місце практики та дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконує заходи, передбачені календарним графіком проходження практики, що є складовою щоденника практики;
- веде щоденник практики, відображаючи в звіті зміст виконаної за кожен день роботи з детальним аналізом і висновками;
- відповідно до програми практики оформляє звітні матеріали;
- здійснює виконання індивідуального завдання;
- виконує окремі посадові функції фахівця від бази практики та його професійні доручення.

2. МЕТА Й ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Мета проведення навчальної практики: сформувати у здобувачів уявлення про специфіку фахової діяльності; ознайомити з основними формами і напрямками діяльності політичних партій; сприяти формуванню у студентів на базі здобутих теоретичних знань навичок аналітично-критичного мислення; виховувати потребу систематичного поновлення знань.

Відповідно до мети основними цілями практики є: ознайомлення із системою роботи політичних партій; формування загальних уявлень про напрями діяльності певних суб'єктів влади і управління; дослідження на основі структурно-функціонального підходу структури і основних функцій структур громадянського суспільства; ознайомлення з формами і методами діяльності основних відділів і департаментів досліджуваної структури (відповідної бази практики); формування навичок складання звітної документації з практики; ознайомлення з методиками політичних досліджень з аналізу та прогнозу суспільно-політичних процесів і відносин в умовах сучасного стану і розстановки політичних сил; вивчення методик політичного прогнозування і політичного моделювання.

Основні завдання практики базуються на аналізі дисциплін навчального плану і визначають основний перелік професійних компетенцій, оволодіння якими на відповідному етапі практичного навчання буде необхідне для отримання кваліфікації – політолог, тобто, одержання професії.

Навчальні:

- забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним творчим процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних та виховних завдань;
- розвивати в практикантів уміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел;
- формувати у здобувачів психологічну готовність до майбутньої професії.

Наукові:

- поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань вивчення передового досвіду партійної діяльності виробити творчий підхід до практичної діяльності;
- формувати вміння проводити науково-дослідницьку роботу.

Виховні:

- виховувати у студентів повагу і шанобливе ставлення до фаху політолога;
- формувати у майбутніх політичних аналітиків вміння і навички, що сприяють розвиткові професійних якостей;
- розвивати в практикантів уміння здійснювати індивідуальну роботу;
- сприяти становленню особистості студента-практиканта.

Професійні:

- застосовувати та поглиблювати теоретичні знання, отримані у процесі навчання у ЗВО із дисципліни професійного циклу: «Теорія політичних партій і партійних систем»;
- навчити здобувачів використовувати дослідницькі і емпіричні методи з вивчення політичної інформації та збирати фактичний матеріал для написання курсових і бакалаврських робіт з даної проблематики;
- розвивати у студентів інтерес науково – дослідницької роботи, підвищити рівень їх

політичної культури;

- формувати у студентів систему професійних знань, умінь і навичок аналізу діяльності політичних партій;
- ознайомити студентів із практичними аспектами функціонування політичних партій;
- розвивати самостійність і творчі здібності студента;
- формувати у студентів прагнення до систематичного поглиблення своїх знань для застосування їх у практичній діяльності;
- практично виконувати інформаційно-аналітичні дослідження в політичних партіях; виховати у студентів інтерес та любов до майбутньої професії.

Програмні компетентності та результати навчання

ІК 1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

ЗК1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК1. Здатність використовувати категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки.

СК2. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК4. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК5. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної науки.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування

3. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ІІІ КУРСУ

Зміст виробничої практики охоплює ознайомлювально-навчальну і організаційну роботу. Студенти-бакалаври на базі практики знайомляться з правами та обов'язками бази практики, правилами внутрішнього розпорядку. З метою ознайомлення з роботою політичних організацій, проводиться екскурсія по їх функціональних відділах й студенти-бакалаври отримують загальне уявлення про структуру та діяльність організації.

Для знайомства з діяльністю політичної партії студентам-бакалаврам пропонується вивчити Статут, Положення про діяльність організації, правила користування, посадові інструкції. Під час практики студенти знайомляться з основними напрямками діяльності партійних установ згідно календарно-тематичного плану:

Організаційно-методична робота:

- ознайомитися з нормативно-законодавчою базою та організаційною структурою політичних партій;
- ознайомитися з метою і завданням політичних партій згідно з їх статусом та програмними документами;
- сформулювати загальні уявлення про напрями діяльності низових ланок та їх зв'язки з керівними органами; дослідження рівня ефективності діяльності вказаних структур;

- ознайомитися з формами і методами діяльності основних структурних елементів досліджуваної структури (відповідної бази практики);
- познайомитися з порядком організації роботи зі звернень громадян та виробництвом процедури підготовки прийняття та оформлення проектів рішення установи з конкретного питання.

Комунікативна робота:

- оволодіти практичними технологіями соціальної роботи з різними категоріями населення; набути навичок комунікаційної роботи на прийомі відвідувачів; бути присутнім на заходах, проведених депутатами з виборцями на округах;
- навчитись встановлювати професійно-етичні відносини з різного типу клієнтами та співробітниками об'єкта практики.

Аналітична робота:

- навчитись аналізувати соціально-політичну діяльність політичних партій, враховуючи при цьому джерела їх походження (формування);
- навчитись аналізувати та оцінювати документи установ; при потребі брати участь у підготовці інформаційно-аналітичних матеріалів з питань відповідно до профілю організації;
- розробити пропозиції щодо розвитку та підвищення ефективності роботи об'єкта практики за конкретним напрямом соціальної роботи.

План студента-практиканта			
№ п/п	Назва виду роботи	К-ть год.	Форми поточного контролю
1.	Організаційне заняття у формі настановної наради. Ознайомлення студентів з завданнями та змістом навчальної практики. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденників практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів тощо.	2	Співбесіда
2.	Складення календарного, індивідуального плану виконання завдань навчальної практики	4	Звіт
3.	Ведення у щоденнику спостережень	Протягом всього терміну практики	Звіт
4.	Знайомство з базою практики, екскурсія, ознайомлення з нормативною базою, правилами внутрішнього розпорядку	1-2 дні	Співбесіда
5.	Ознайомлення з організацією і діяльністю партійних установ	Протягом всього терміну практики	Співбесіда
6.	Участь у інформаційних заходах	за потребою	Звіт
7.	Виконання практичних завдань	1-2 тижні	Звіт
8.	Вивчення використання нових технологій в роботі партійних установ	Протягом всього терміну практики	Звіт
9.	Оформлення документів практики	20 год.	Звіт
10.	Захист результатів практики на заліку	2 год	Звітна конференція, виступ з презентацією
ВСЬОГО		90	

3.1. Заняття під час практики

У разі згоди з керівництвом кафедри, Факультету та університету під час проходження практики зі студентами можуть проводитися окремі ознайомлювальні екскурсії по базі проходження практики. Вони також можуть брати участь у презентаціях, виробничих нарадах, конференціях, семінарах, прес-конференціях тощо. Проводиться ознайомлювальна екскурсія з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління.

Крім обов'язкових інструктажів з техніки безпеки можуть бути проведені додаткові заняття з охорони праці і протипожежної безпеки.

3.2. Література

Нормативно-правові акти Закон України «Про політичні партії в Україні»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>

Гонюкова Л. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз: монографія / Л. Гонюкова. К.: НАДУ, 2009. 392 с.
<http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/Gonukova.pdf>

Монолатій І. Теорія політичних партій і партійних систем: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2019. 78 с. <https://surl.li/yxwacq>

3. Монолатій І. Етнопериферійність. Участь суб'єктів західноукраїнської етнополітичної сфери в міжетнічній взаємодії, міждержавних конфліктах і культурі пам'яті. Дрогобич: Посвіт, 2022. 576 с. <https://www.historians.in.ua/index.php/en/novi-knizhki/2927-ivan-monolatiijzakhidnoukrajinska-etnopolitichna-sfera-pro-et-contra>

Шведа Ю. Теорія політичних партій і партійних систем. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 325 с. <https://surl.li/pgwilm>

Monolatii I. W Europie, obok Europy, dzięki Europie. Dylematy historii, polityki i bezpieczeństwa Ukrainy. Płock: Wydawnictwo Naukowe Mazowieckiej Uczelni Publicznej, 2020. 233 s. Допоміжна Political Parties and the transition to Democracy. <https://www.eods.eu/library/NDI.Political%20Parties%20and%20the%20Transition%20to%20Democracy.pdf>

Романюк А. Внутрішньопартійна демократія як чинник розвитку та оцінки політичних партій України. Вісник львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2018. Вип. 18. С. 364 – 372.

Кобець Ю. Еволюція політичної системи сучасної України: трансформаційні виклики та особливості реформування після 2014 року. Прикарпатський вісник наукового товариства Шевченка. Думка. 2017. №5-6 (41-42). С.51-59.

3.3. Методичні рекомендації

Практика є складовою частиною навчального процесу та має на меті навчити здобувачів творчо застосовувати у політологічній діяльності науково – теоретичні знання та практичні навички, отримані при вивченні спеціальних дисциплін, сприяти розвитку у майбутніх політологів стійкого інтересу до професійної діяльності.

Специфікою практичної діяльності студентів є те, що в ній здійснюється ідентифікація з професійною діяльністю політолога, практика проводиться в умовах, адекватних умовам майбутньої професійної діяльності. Робота студента в період практики – ланка в системі підготовки політолога і виступає самостійним, важливим джерелом актуалізації політологічної освіти, створення її життєвої цінності для поліпшення відносин. Сама система взаємовідносин має носити характер взаємодії і співпраці, маючи на увазі певну суб'єктивність позиції студента. Міркуючи над організацією виробничої практики в політичних партіях, її керівник орієнтується не лише на виконання програми практики, але перш за все, ставиться до кожного студента як до унікальної особистості. Кожен практикант повинен мати можливість висловити свою думку, отримати необхідну консультацію, допомогу або роз'яснення тієї чи іншої ситуації.

Протягом самостійного етапу виробничої практики перед студентами ставляться такі завдання:

1. Студенти зобов'язані вести щоденник практики. Він повинен містити інформацію про виконання протягом робочого дня завдань та кількості годин роботи – у щоденнику фіксується інформація про виконання всіх пунктів індивідуального плану. Методист робить відмітку в індивідуальному плані практиканта про виконання роботи тільки тоді, коли вона зафіксована в

щоденнику. Він повинен містити: щоденні зауваження студента про свої спостереження щодо роботи в партійній організації; дані про проведену роботу; терміни і види робіт; проблеми, з якими зіткнувся студент під час проходження практики.

Після закінчення практики студенти здають на кафедру, яка відповідає за її організацію, крім щоденника, також:

2. Огляд – характеристику того партійного осередку, в якому студент проходить практику: кількість працівників осередку, відділи/управління/департаменти, статут політичної партії, програма партії.

3. Заповнити і дотримуватись індивідуального плану роботи.

4. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми. Загальна і характерна форма звітності студента за практику - подання письмового звіту. Письмовий звіт разом з іншими матеріалами (щоденник, огляд-характеристика, індивідуальний план) подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, мати розділи з питань охорони праці, висновки і пропозиції. У звіті повинна бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам після практики відводиться один тиждень. Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті. Звіт з практики захищається студентом перед комісією, призначеною завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівники-методисти практики від навчального закладу і за можливістю баз практики, викладачі кафедри, які читали студентам профільні дисципліни.

4. Форми та методи контролю

Студенти зобов'язані виконувати установлений на базі практики режим праці. Контроль за початком і закінченням роботи покладається на старост груп і відповідальних осіб бази практики. Основною формою контролю за діяльністю студентів-практикантів є самоконтроль у вигляді систематичного ведення щоденника практики і чіткого дотримання виконання індивідуального плану.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів і ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність має на меті узагальнення результатів, отриманих за термін проходження практики.

Відповідно, звітність з практики включає в себе такі етапи, як: оформлення щоденника практики з наявністю відгуку керівника практики, оформлення звіту з практики у відповідності до вимог програми практики, звітність перед керівником науково-дослідної роботи, захист звіту перед комісією за умови виконання попередніх етапів. У період проведення практики контроль за її ходом зі сторони університету здійснюється як дирекцією Факультету, так і кафедрою.

Важливою формою підсумкового контролю студентів за проходженням навчальної практики є конференція, що проводиться по закінченню практики. З кожної групи рекомендується один студент для виступу на підсумковій конференції. Тема виступу визначається з урахуванням специфіки бази практики. У виступі аналізуються позитивні й негативні сторони практики, цікаві знахідки досвіду професійних журналістів. Особлива увагу звертається на труднощі, які відчули студенти під час підготовки редакційних завдань. Це допоможе методистам, керівникам практики врахувати і винести проблемні питання на спеціальне опрацювання під час аудиторних занять.

Окремим пунктом наказу є підведення підсумків практики, що передбачає створення комісії для прийняття заліку та дату, до якої студент повинен прозвітуватися про виконання завдань, поставлених програмою практики. До складу комісії можуть входити: декан Факультету, завідувачі кафедр, керівники практики від кафедр.

Для отримання підсумкового контролю студент має представити весь пакет документів, передбачених робочою програмою практики (щоденник практики, індивідуальний план, огляд-характеристику, письмовий звіт про проходження практики тощо).

Критерії оцінювання практики:

- ступінь сформованості професійних умінь;
- рівень теоретичного осмислення студентами своєї практичної діяльності;
- рівень професійної спрямованості та соціальної активності студента-практиканта;

- оцінка роботи студента з місця проходження практики.

Здобувач отримує оцінку *“відмінно”* (90-100 балів), якщо він вчасно і на високому рівні виконав увесь намічений обсяг роботи, яка вимагається програмою практики; якщо під час проходження практики студент показав високий рівень теоретичних знань та умінь застосовувати їх на практиці, творчо підходив до виконання завдань; якщо його відповідь на захисті повна, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні; виклад логічний, доказовий, висновки і узагальнення точні; відгук про проходження студентом практики позитивний; матеріали про проходження практики оформлені за встановленими вимогами.

Здобувач отримує оцінку *“добре”* (70-89 балів), коли практика пройшла на високому фаховому рівні, під час її проходження добре розв’язувались загальні та індивідуальні завдання, проте недостатньо ефективно використовувались знання з циклу нормативних дисциплін, якщо його відповідь, під час захисту практики, в цілому відповідає зазначеним вимогам, але виклад недостатньо систематизований, окремі вміння недостатньо сформовані, у визначенні понять та узагальненнях наявні окремі неточності, які легко виправляються за допомогою відповідей на додаткові запитання викладача; відгук про проходження студентом практики позитивний; водночас наявні незначні зауваження щодо змісту і оформлення матеріалів про проходження практики.

Здобувач отримує оцінку *“задовільно”* (50-69 балів), коли за час проходження практики не в повному обсязі були виконані основні загальні та індивідуальні завдання програми практики, допускались помилки під час роботи на базі практики, якщо відповідь, на захисті практики, свідчить про розуміння основних питань програми практики, проте спостерігаються значні прогалини у знаннях; визначення понять нечіткі, неточні, вміння сформовані недостатньо, висновки і узагальнення аргументовані слабо, у них наявні помилки, знання практиканта фрагментарні, неповні, спостерігається невміння працювати з документами; відгук про проходження практики студентом позитивний; недбало оформлені матеріали про проходження практики.

Здобувач отримує оцінку *“незадовільно”* (1-49 балів), якщо відгук про проходження практики негативний; на запитання студент не дає правильних відповідей; програма практики виконана не в повному обсязі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для практики
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Комісія приймає залік у терміни, що визначені наказом на практику, але не пізніше ніж протягом десяти днів після її закінчення за умови, що практика відбувається у межах семестру або протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики.

5. Вимоги до звіту

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 2-3 дні. Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті.

Після завершення практики студенти звітують про її підсумки (виконання програми практики). Керівнику практики від кафедри подаються:

1. звіт студента про роботу;
2. щоденник практики;
3. огляд-характеристику осередку політичної партії, де проходила практика;
4. індивідуальний план роботи.

Звіт про проходження практики повинен містити аналіз практики, відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, висновки та пропозиції, зауваження та побажання студента щодо підсумків практики. Звіт оформлюється за встановленими вимогами.

Звіт студента також повинен відповідати наступним правилам оформлення:

1. Обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору.
2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 20 мм, правого – 10 мм.
3. Титульна сторінка оформляється за встановленою формою.
4. Заголовки розділів виконують великими літерами, симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовку не ставлять.

У щоденнику студент у хронологічному порядку записує зміст роботи за кожний день практики. Зразки оформлення відповідної документації про проходження практики наведені в додатках.

Матеріали про проходження практики практикант подає на перевірку керівнику-методисту практики (викладачу кафедри). Керівник, ознайомившись з матеріалами, складає відгук (характеристику) про її проходження з оцінкою виконання програми практики.

В останній день практики студент подає керівнику практики від навчального закладу належно оформлені матеріали про проходження практики для перевірки.

Звіт складається протягом перших десяти днів навчання, яке починається після закінчення практики. Звіт практики представляється студентом перед комісією, призначеною завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівники практики і викладачі кафедри. Загальна оцінка роботи кожного студента є комплексною, що враховує усі сторони його діяльності в період практики. Оцінка (залік) за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і до індивідуального навчального плану студента з підписами членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. У разі не виконання практики, студент може бути відрахований з університету.

6. Підведення підсумків практики

Матеріали про проходження практики практикант подає на перевірку методисту практики. Керівник практики, ознайомившись з її матеріалами, складає відгук (характеристику) про її проходження з оцінкою виконання програми практики.

Звіт з практики студенти захищають перед комісією на підсумковій конференції.

Підсумки навчальної практики підводяться на засіданні кафедри:

- підведення підсумків роботи практикантів;
- виявлення досягнень і недоліків у їхній роботі;
- оцінка рівня теоретичної і практичної підготовленості студентів до роботи за спеціальністю;
- оцінка якості роботи з організації практики її керівниками;
- визначення заходів, спрямованих на подальше поліпшення практики.

Основний зміст підсумкового проблемного засідання кафедри складають доповіді з узагальнення досвіду роботи студентів з питань проходження практики.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок практикантів

При захисті звіту про проходження практики оцінюються вміння:

- аргументовано висловлювати власну думку;
- використовувати і оперувати політологічними категоріями;
- систематизувати і узагальнювати теоретичний матеріал;

- формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо досліджуваної проблеми;
- використовувати дані емпіричного характеру;
- аналізувати поточні процеси і явища, спираючись на здобуті знання фахового профілю.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписами керівника-методиста від підрозділу університету і членів комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Основний зміст підсумкового проблемного засідання кафедри складають доповіді з узагальнення досвіду роботи студентів з питань проходження практики.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

Оцінювання звітної документації

Звітна документація, передбачена, належним чином оформлена здобувачами вищої освіти, оцінюється науково-педагогічним працівником – керівником практики від кафедри за відповідною кількістю балів:

1) оформлення щоденника виробничої практики від 0 до 10 балів:

- **0 балів** виставляється у тому випадку, коли щоденник відсутній або не заповнений;
- **5 балів** виставляється у тому випадку, коли щоденник практики містить недоліки, а саме: немає усіх відміток про виконання календарного графіку; щоденник заповнений неакуратно; календарний графік заповнений поверхнево, без конкретизації та розподілу робота за днями проходження практики;
- **10 балів** виставляється у тому випадку, коли щоденник заповнений акуратно, календарний графік детально відображає хід проходження практики, є всі відмітки керівника практики про виконану роботу;

2) конспект індивідуальних завдань – 0-30 балів;

- **0 балів** виставляється у тому випадку, коли конспект індивідуальних завдань відсутній;
- **10 балів** виставляється у тому випадку, коли здобувач вищої освіти не виконав усі індивідуальні завдання, визначені керівником практики від кафедри;
- **20 балів** виставляється у тому випадку, коли здобувач вищої освіти виконав усі індивідуальні завдання, визначені керівником практики від кафедри, проте не в повному обсязі розкрив їх зміст;
- **25 балів** виставляється у тому випадку, коли здобувач вищої освіти виконав усі індивідуальні завдання, визначені керівником практики від кафедри, в повному обсязі розкрив їх зміст, проте індивідуальні завдання оформлені не акуратно, з порушенням вимог, які ставляться до текстових документів;
- **30 балів** виставляється у тому випадку, коли здобувач вищої освіти з дотриманням вимог, які ставляться до тестових документів, акуратно виконав усі індивідуальні завдання, визначені керівником практики від кафедри та у повному обсязі розкрив їх зміст;

3) звіт про проходження практики – 0-30 балів;

- **0 балів** виставляється у тому випадку, коли звіт відсутній;
- **10 балів** виставляється у тому випадку, коли у звіті здобувача вищої освіти виконана під час проходження ним навчально-ознайомлювальної практики робота описується поверхнево, загальними фразами, без конкретизації видів та термінів виконання;
- **20 балів** виставляється у тому випадку, коли звіт здобувача вищої освіти не містить усієї необхідної інформації, передбаченої у Програмі, описана робота здобувача вищої освіти у звіті не в повному обсязі відповідає календарному графіку щодо видів виконаних робіт та термінів їх виконання;

–**25 балів** виставляється у тому випадку, коли звіт здобувача вищої освіти містить усю необхідну інформацію, передбачену у Програмі, проте оформлений не акуратно, з порушенням вимог, які ставляться до текстових документів;

–**30 балів** виставляється у тому випадку, коли здобувач вищої освіти з дотриманням вимог, які ставляться до тестових документів, акуратно виконав звіт, який містить усю необхідну інформацію, передбачену у Програмі.

Оцінювання захисту матеріалів виробничої практики

В процесі захисту здобувач вищої освіти повинен висвітлити основні положення звіту за результатами проходження навчально-ознайомлювальної практики: охарактеризувати базу практики, її правове становище, установчі та інші нормативно-правові документи, на підставі яких вона функціонує, основні права, обов'язки та повноваження посадових осіб бази практики, виконану ним роботу та набуті навички і знання за результатами проходження практики.

Захист практики оцінюється від 0 до 30 балів: враховується відгук-характеристика, надана керівником від бази практики, вичерпність, правильність і переконливість доповіді здобувача вищої освіти:

– **0 балів** виставляється, якщо здобувач вищої освіти не може висвітлити основні положення звіту, не дає відповіді на жодне запитання, поставлене членами комісії.

– **10 балів** виставляється, якщо здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, не на усі запитання, поставлені членами комісії дає відповідь;

– **15 балів** виставляється, якщо здобувач вищої освіти задовільно володіє матеріалом, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю;

– **25 балів** виставляються за: осмислене знання програмного навчального матеріалу. Здобувач вищої освіти виконав завдання навчально-ознайомлювальної практики, знає теоретичний матеріал, основні положення нормативних актів, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, під час аналізу практичного завдання або відповідях на поставлені членами комісії запитання;

– **30 балів** виставляються за глибоке та ґрунтовне знання програмного матеріалу. Здобувач вищої освіти належним чином виконав завдання навчально-ознайомлювальної практики, знає теоретичний матеріал, основні положення нормативних актів, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмний матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Бали, одержані здобувачем під час захисту підсумків виробничої практики, та бали, виставлені керівником практики за підготовлені звітні документи, сумуються та виставляються у заліковому документі (Додаток 6).

Додаток 1

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

МАТЕРІАЛИ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

(База практики, де проходить виробнича практика)

Студента 3 курсу
(ОПП «Політологія»)
Група
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність 052 «Політологія»

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО

**Керівник
виробничої практики за місцем
проходження**

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

**Науково-педагогічний
працівник-керівник виробничої
практики:**

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 2024

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра, циклова комісія

Освітньо-кваліфікаційний

рівень _____

Напрямок підготовки

Спеціальність _____

(назва)

_____ курс, група _____

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка

підприємства, організації, установи

„____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка
підприємства, організації, установи

“ ___ ” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

**Висновок керівника практики від вищого
навчального закладу про проходження
практики**

Дата складання заліку „_____” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____

(літерами)

кількість балів _____

(цифрами і літерами)

Керівник практики від вищого навчального закладу

(підпис)

(прізвище та ініціали)

КОНСПЕКТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

(База практики, де проходить виробнича практика)

Студента 3 курсу
Факультету історії, політології і
міжнародних відносин
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність 052 «Політологія»
ОПП «Політологія»
Група

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО
Керівник виробничої практики за місцем
проходження

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науково-педагогічний працівник-
керівник виробничої практики в
політичних партіях:

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2024

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів

**МАТЕРІАЛИ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ АНАЛІТИЧНОЇ
ПРАКТИКИ**

(База практики, де проходить виробнича практика)

Студента 2 курсу
(ОПП «Політологія»)
Група
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність 052 «Політологія»

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО

**Керівник
виробничої практики за місцем
проходження**

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

**Науково-педагогічний
працівник-керівник виробничої
практики:**

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2024

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента _____
(вид і назва практики)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра, циклова комісія

Освітньо-кваліфікаційний
рівень _____

Напрямок підготовки

Спеціальність _____

(назва)

курс, група _____

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка

підприємства, організації, установи

„____”

_____ 20__ року

КОНСПЕКТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

(База практики, де проходить виробнича практика)

Студента 3 курсу
Факультету історії, політології і
міжнародних відносин
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність 052 «Політологія»
ОПП «Політологія»
Група

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО

**Керівник виробничої практики за місцем
проходження**

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

**Науково-педагогічний працівник-
керівник виробничої практики в
політичних партіях:**

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2024

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ**

(База практики)

Студента 4 курсу
Факультету історії, політології і
міжнародних відносин
освітній ступінь «бакалавр»
спеціальність 052 «Політологія»
ОПП «Політологія»
Група

(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО
Керівник виробничої практики за
місцем проходження

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науково-педагогічний працівник-
керівник виробничої практики
політичних партіях:

_____/_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

